

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

09

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ»

Рівень вищої освіти: *Другий (магістерський)*

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В 10 Філософія

(код і назва спеціальності (тей))

Спеціалізація :

Освітньо-наукова програма: В 10 Філософія

ОНУ
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія та методологія науки». Одеса : ОНУ, 2025. 16 с.

Розробник: **Шевцов Сергій Павлович**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, **Райхерт Костянтин Вільгельмович**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від "27" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Інна ГОЛУБОВИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП Філософія

(підпис)

(Інна ГОЛУБОВИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "29" серпня 2025 р.

Голова НМК

(підпис)

(Галина ЛЕВЧЕНКО)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 3	Галузь знань <u>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>В 10 Філософія</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		22 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
		Форма підсумкового контролю: Іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити здобувачів з актуальною проблематикою філософії та методології науки.

Завдання: ознайомити з засадами філософії та методології науки; опрацювати основні напрямки, концепції та проблеми філософії та методології науки.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) Інтегральна компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

б) загальних (ЗК): ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

в) спеціальних фахових (СК): СК 2. Усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками; СК 3. Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження; СК 4. Здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження; СК 6. Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань; СК 9. Здатність здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності; СК10. Здатність здійснювати дослідницьку та практичну діяльність на засадах системного підходу; СК12. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження;

ПРН 2. Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

ПРН 3. Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем;

ПРН 5. Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням;

ПРН 8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками;

ПРН 14. Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії;

ПРН 17. Здійснювати дослідницьку та практичну діяльність на засадах системного підходу;

ПРН 19. Усвідомлювати і реалізовувати принципи академічної доброчесності та норми професійної етики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:** головні напрямки, концепції, проблеми та тенденції розвитку філософії науки та методології науки;

вміти: здійснювати філософський аналіз проблем сучасної науки, традиційних і нових проблем філософії науки, визначати філософський та світоглядний потенціал новітніх наукових досягнень та особливостей сучасного методологічного інструментарію.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Вступ до філософії науки

Тема 1. Що таке філософія науки

Визначення поняття «філософія науки». Основні цілі, завдання та функції філософії науки. Основні теми філософії науки. Філософія науки як практична філософія.

Тема 2. Формування філософії науки

Перший позитивізм. Другий позитивізм. Прагматизм. Неокантіанство. Критична теорія. Неопозитивізм.

Тема 3. Методологічні напрями філософії науки

Індуктивізм. Конвенціоналізм. Фальсифікаціонізм. Історизм. Аксиологізм. Сцієнтизм. Антисцієнтизм. Екстерналізм. Інтерналізм. Кумулятивізм. Дискумулятивізм.

Змістовий модуль 2.

Напрямки, течії та концепції в філософії науки

Тема 4. Постпозитивістська та неопрагматистська філософії науки

Критичний раціоналізм К. Поппера. Методологічні принципи К. Поппера. Концепція наукових революцій Т. Куна. Концепція конкуруючих дослідницьких програм І. Лакатоса. Еволюціоністська концепція науки С. Тулміна. Тематичний аналіз науки Дж. Холтона. Епістемологічний анархізм (методологічний плюралізм) П. Фейерабенда. Операціоналізм П. Бріджмена. Критика репрезентаціонізму Р. Рорті. Редукціонізм у фізиці (С. Вайнберг). «Як обманювати закони фізики» (Н. Картрайт). Загальна філософія науки Е. Агацці.

Тема 5. Інші тенденції у філософії науки

Герменевтична філософія науки Г.-Г. Гадамера. Герменевтична методологізм П. Рікьора. Етос науки Р. Мертона. Проект натуралізації філософії науки Л. Лаудана. Постмодерністська інтерпретація наукового знання. Неораціоналізм. Концепція постнекласичної науки В. С. Стьопіна. Оновлення наукової раціональності Ч. Тейлором.

Тема 6. Наукові реалізм і емпіризм

Новий реалізм (Х. Патнем, С. Кріпке). Пояснювальний реалізм Р. Бойда. Песимістична метаіндукція. Дослідження експериментальної практики Я. Хакінга. Конструктивний емпіризм Б. ван Фраасена. Проблема недовизначеності теорії емпіричними даними.

Тема 7. Соціологія науки. Етика науки

Піонери соціології науки (Л. Флек, Ф. Знанецький). Марксистська соціологія науки (Д. Бернал, Д. Б. С. Холдейн, інші). Р. Мертон. Мертоніанська парадигма (Р. Мертон, В. Хегстрем, Д. Крейн, Н. Маллінз, Д. Дж. Прайс, Н. Каплан, С. Коул, Н. Сторер, Х. Закерман, інші). Критика мертоніанської парадигми (Т. Кун, А. Етціоні, Дж. Холтон). Пост-мертоніанська парадигма (М. Малкей, Б. Барнс, Д. Блур, Р. Вітлі, Д. Бен-Давід, Д. Шьюбін, Д. Ейдж, Ю. Гарфілд, М. Мейлін, Г. Смолл, П. Бурдьє, М. Фуко, Л. Вілсон, Дж. Н. Гілберт, Б. Латур, С. Вулгар, Г. Гарфінкель, К. Кнорр-Цетіна, А. Шютц, П. Бергер, Т. Лукман, Н. Луман, І. Женгра, інші). Соціологія філософії як спроба відповісти на питання: «В чому полягає різниця між історією науки й історією філософії, а отже, між наукою та філософією?» Мортон Вайт, Ернест Геллнер, Джон Пассмор, Ренделл Коллінз, Стів Фуллер, Мартін Куш.

Змістовий модуль 3.

Наука

Тема 8. Що таке наука

Поняття «філософія» та «наука»: відмінність та подібність. Відмінність науки від псевдонауки та квазінауки. Ідеали науки. Норми науки. Види наук. Проблема класифікації наук. Проблема єдності науки. Дисциплінарність. Наукова революція. Інтелектуальна революція. Наукометрика. «Наукові війни».

Тема 9. Філософські та наукові методи дослідження

Поняття «дослідження», «філософське дослідження» та «наукове дослідження». Основні завдання наукового дослідження. Способи обґрунтування ідей. Гіпотеза: визначення, класифікація, правила формулювання. Обґрунтування та критика гіпотез. Теорія: визначення та структура. Операції раціоналізування. Способи дослідження. Класифікація способів дослідження.

Тема 10. Як проводити філософське чи наукове дослідження

Проблемні ситуації та їхній зв'язок із актуальністю теми дослідження, ступенем розробленості проблеми, метою та завданням дослідження, об'єктом і предметом дослідження. Поняття «нове знання» та «наукова новизна». Оцінка дослідження. Філософська та наукова література як форма звітності про проведене дослідження: тези, доповіді, повідомлення, статті, рецензії, огляди, монографії, реферати, курсові роботи, дисертації, автореферати, звіти науково-дослідних робіт тощо). Цитування. Бібліографічні посилання та описи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
	Усього	у тому числі	Усього	у тому числі

	о	л	п	л а б	ін д	ср	о	л	п	ла б	ін д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Вступ до філософії науки												
Тема 1. Що таке філософія науки	12	2	2			8	11	1				10
Тема 2. Формування філософії науки	12	2	2			8	14					14
Тема 3. Методологічні напрями філософії науки	12	2	2			8	11	1				10
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6			24	36	2				34
Змістовий модуль 2. Напрямки, течії та концепції в філософії науки												
Тема 4. Постпозитивістська та неопрагматистська філософії науки	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 5. Інші тенденції у філософії науки	10	2				8	14					14
Тема 6. Наукові реалізм і емпіризм	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 7. Соціологія науки. Етика науки	12	2	2			8	14					14
Разом за змістовим модулем 2	46	8	6			32	52	2	2			48
Змістовий модуль 3. Наука												
Тема 8. Що таке наука	12	2	2			8	10	1				9
Тема 9. Філософські та наукові методи дослідження	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 10. Як проводити філософське чи наукове дослідження	14	4	2			8	10	2	1			7
Разом за змістовим модулем 3	38	8	6			24	32	4	2			26
Усього годин	120	22	18			80	120	8	4			108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин, ден./заоч.
1	Що таке філософія науки [1, 2, 3]	8/10

2	Формування філософії науки [1, 2, 3]	8/14
3	Методологічні напрями філософії науки [1, 2, 3]	8/10
4	Постпозитивістська та неопрагматистська філософії науки [1, 2, 3]	8/10
5	Інші тенденції у філософії науки	8/14
6	Наукові реалізм і емпіризм [1, 2, 3]	8/10
7	Соціологія науки. Етика науки [1, 2, 3]	8/14
8	Що таке наука [1, 2, 3]	8/9
9	Філософські та наукові методи дослідження [1, 2, 3]	8/10
10	Як проводити філософське чи наукове дослідження [1, 2, 3]	8/7
...	Разом	80/108

Види роботи:

[1] – обговорення;

[2] – дискусії;

[3] – доповіді.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин, ден./заоч.
1	Що таке філософія науки [1, 2, 3]	2/0
2	Формування філософії науки [1, 2, 3]	2/0
3	Методологічні напрями філософії науки [1, 2, 3]	2/0
4	Постпозитивістська та неопрагматистська філософії науки [1, 2, 3]	2/1
5	Наукові реалізм і емпіризм [1, 2, 3]	2/0
6	Соціологія науки. Етика науки [1, 2, 3]	2/1
7	Що таке наука [1, 2, 3]	2/0
8	Філософські та наукові методи дослідження [1, 2, 3]	2/1
9	Як проводити філософське чи наукове дослідження [1, 2, 3]	2/1
...	Разом	18/4

До самостійної роботи відноситься (на вибір викладача):

[1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;

[2] – написання рефератів, есе.

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту,

отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання	Дотично до теми (та/або Компетентності, результати навчання, що формуються)
https://www.coursera.org/learn/philosophy-cognitive-sciences Філософія і наука: Вступ до філософії когнітивних наук The University of Edinburgh	Курс складається з 5 модулів Навички, які ви здобудете: штучний інтелект; навчання людини; антропологія; розвиток людини; наука та дослідження; психологія; агентні системи. Дотичний до тем: 1, 2, 4.
https://www.coursera.org/learn/philosophy-science-religion-1 Філософія, наука та релігія: Наука і філософія The University of Edinburgh	Курс складається з 5 модулів Навички, які ви здобудете: культурне різноманіття, загальна наука та дослідження; наукові методи, системне мислення; психологія; дослідження; біологія. Дотичний до тем: 1, 2, 3.
https://www.coursera.org/learn/philosophy-science-religion-2 Філософія, наука та релігія: Філософія та релігія The University of Edinburgh	Курс складається з 7 модулів Навички, які ви здобудете: соціологія; етичні стандарти та поведінка; фасилітація дискусії; дослідження; культурне різноманіття; психологія; міжособистісні комунікації; наука та дослідження. Дотичний до теми: 1, 3, 4.
https://www.coursera.org/learn/ai-empathy-ethics ШІ, емпатія та етика UC Santa Cruz	Курс складається з 4 модулів Навички, які ви здобудете: навчання під наглядом; штучні нейронні мережі; штучний інтелект; навчання з підкріпленням; машинне навчання; розробка політики; етика даних; глибоке навчання; етичні стандарти та поведінка. Дотичний до теми: 1, 5, 6.

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання».

9. Методи навчання

У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається *пояснювально-ілюстративний метод*, у межах якого викладач допомагає здобувачам здобути знання завдяки аудиторній роботі. Вона поділяється на дві

складові – засвоєння теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій та семінарські заняття, на яких здобувачі відтворюють отримані знання і демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вищезначеного методу, використовується *метод проблемного викладення*. Він допомагає, використовуючи практику активної полеміки, формувати вміння здобувача критично ставитися до вивченої літератури, заслуханих на семінарах рефератах і доповідях, прочитаних на семінарах текстів, лекційного курсу. Викладач, поставивши навчальне завдання, формулює пізнавальну мету, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв’язання поставленого завдання.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Протягом засвоєння навчальної дисципліни здобувачі мають можливість накопичувати бали завдяки виконанню різних форм роботи. Вони рівно розподіляються, а потім – підбиваються підсумки:

Змістовий модуль:

- робота на лекційних і семінарських заняттях (67 балів);
- реферат (20 балів).
- онлайн курс (10 балів)
- усний іспит (13 балів)

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерій оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності здобувачів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС. У таблиці нижче наведено загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв’язки.	Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності.
Добре	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; при представленні деяких питань не вистачає	Має стійкі навички виконання завдання.

	достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій.	
Задовільно	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
Незадовільно з можливістю повторного складання	Володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускаються суттєві помилки.	Недостатньо розкриває сутність практичних завдань, потребує допомоги викладача.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не володіє навчальним матеріалом.	Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. Викладач має враховувати можливості здобувачів скористатися опануванням неформальної освіти. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	Ф	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	---

11. Питання для підсумкового контролю

1. Визначення поняття «філософія науки».
2. Основні цілі, завдання та функції філософії науки.
3. Основні теми філософії науки. Філософія науки як практична філософія.
4. Перший позитивізм і філософія науки.
5. Другий позитивізм і філософія науки.
6. Прагматизм і філософія науки.
7. Неокантіанство і філософія науки.
8. Критична теорія і філософія науки.
9. Неопозитивізм і філософія науки.
10. Методологічні напрями філософії науки.
11. Критичний раціоналізм К. Поппера.
12. Концепція наукових революцій Т. Куна.
13. Концепція конкуруючих дослідницьких програм І. Лакатоса.
14. Еволюціоністська концепція науки С. Тулміна.
15. Тематичний аналіз науки Дж. Холтона.
16. Епістемологічний анархізм (методологічний плюралізм) П. Фейєрабенда.
17. Операціоналізм П. Бріджмена.
18. Критика репрезентаціонізму Р. Рорті.
19. Редукціонізм у фізиці (С. Вайнберг).
20. «Як обманювати закони фізики» (Н. Картрайт).
21. Загальна філософія науки Е. Агацці.
22. Герменевтична філософія науки Г.-Г. Гадамера.
23. Герменевтична методологізм П. Рікьора.
24. Етос науки Р. Мертон.
25. Проект натуралізації філософії науки Л. Лаудана.
26. Постмодерністська інтерпретація наукового знання.
27. Неораціоналізм.
28. Концепція постнекласичної науки В. С. Стюпіна.
29. Оновлення наукової раціональності Ч. Тейлором.
30. Новий реалізм (Х. Патнем, С. Кріпке).
31. Пояснювальний реалізм Р. Бойда.
32. Песимістична мета-індукція.
33. Дослідження експериментальної практики Я. Хакінга.
34. Конструктивний емпіризм Б. ван Фраасена.
35. Проблема недовизначеності теорії емпіричними даними.
36. Етика науки. Соціологія науки.
37. Соціологія філософії.
38. Визначення поняття «наука».
39. Поняття «вчений» і «науковець».
40. Наукова спільнота.

41. Відмінності між наукою, паранаукою, псевдонаукою та квазінаукою.
42. Що таке наукове дослідження?
43. Основні компоненти наукового дослідження.
44. Цілі наукового дослідження.
45. Основні завдання наукового дослідження.
46. Обґрунтування.
47. Раціоналізування.
48. Нове знання. Новизна наукового дослідження. Відкриття.
49. Що таке гіпотеза?
50. Види гіпотез.
51. Правила формулювання гіпотези.
52. Операції з гіпотезами.
53. Критерії прийнятності гіпотези.
54. Що таке теорія?
55. Верифікація. Види верифікацій.
56. Фальсифікація. Види фальсифікацій.
57. Проблема класифікації наук.
58. Проблема єдності науки. Інтеграція наукового знання.
59. Диференціація наукового знання. Дисциплінарність.
60. Підходи до розуміння поняття «наукова революція». Інтелектуальна революція.
61. Наукометрика.
62. «Наукові війни».
63. Поняття «методологія», «метод» і «методика».
64. Класифікація способів дослідження.
65. Операції пізнання.
66. Проблемна ситуація та проблема.
67. Оцінка дослідження.
68. Наукова література.
69. Цитати.
70. Бібліографічні посилання й описи.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		
	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)
Поточний контроль на лекціях	2	3	6	2	4	8	2	4	8
Семінарські заняття	5	3	15	5	3	15	5	3	15

Разом			21			23			23
Разом	67								
Оцінка самостійної роботи:									
Реферат	10	1	10						
Реферат							10	1	10
або/Онлайн курс	5	1	5				5	1	5
Разом	20								
Іспит	13								
Підсумкова сума балів	100								

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточний та періодичний контроль												Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			Реферат, есе	Усний іспит	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	13	100
7	7	7	7	2	7	7	7	7	9			
Усього за модулем 1: 21			Усього за модулем 2: 23				Усього за модулем 3: 23					

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Райхерт К. В. Методологія та філософія наукових досліджень : Методичні вказівки для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. 47 с.
2. Райхерт К. В. Філософія науки. Змістовий модуль 3. Наука. Тема 2. Наукове дослідження : метод. вказівки з нормативного курсу для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 033 Філософія. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021. 32 с.
3. Райхерт К. В. Філософія науки. Змістовий модуль 3. Наука. Тема 1. Що таке наука : метод. вказівки з нормативного курсу для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 033 Філософія. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021. 26 с.
4. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія та методологія науки» / розробник К. В. Райхерт. Одеса : ОНУ, 2024. 15 с.
5. Силабус курсу «Філософія та методологія науки» / розробник К. В. Райхерт. Одеса : ОНУ, 2024. 8 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Антологія сучасної філософії науки, або Усмішка ASIMO. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 568 с.
2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 426 с.
3. Філософія основних сфер і напрямів людської діяльності : словник-довідник / В. Л. Петрушенко, К. В. Райхерт, В. Б. Ханжи та інші ; за наук. ред. В.

Л. Петрушенка. Львів : Новий Світ-2000, 2022. 342 с.

4. Філософія науки : навчальний посібник / О. М. Кузь, В. Ф. Чешко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.

5. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Е. Семенюк, В. Мельник. Вид. 3-тє, випр.та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.

6. Філософія науки : підручник / І. Добронравова, Л. Сидоренко, В. Чуйко та ін. ; за ред. І. Добронравової. Київ : ВПЦ Київський університет, 2018. 255 с.

Додаткова

2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).

3. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: методичні рекомендації / Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. 117 с.

4. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2016. 184 с.

5. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 628 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.).URL: <http://www.psylib.kiev.ua>

2. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>

3. Бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>

2. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: <http://w.w.w.nbu.gov.ua/>

3. Сайт Інституту філософії ім. Г. Сковороди. URL: <http://w.w.w.filosof.com/ua/>

4. Українська електронна бібліотека. URL: <http://w.w.w.biblioteka.org.ua>

5. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://plato.stanford.edu/>

6. Internet Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://iep.utm.edu/>